

KOMITET BIOLOGII ŚRODOWISKOWEJ I EWOLUCYJNEJ POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Przewodniczący: prof. dr hab. Krzysztof Spalik
Instytut Botaniki, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
ul. Ilji Miecznikowa 1, 02-096 Warszawa
e-mail: spalik@biol.uw.edu.pl

Warszawa, dn. 2 października 2017 r.

Sz. P. Prof. dr hab. Jan Szyszko
Minister Środowiska

Szanowny Panie Ministrze,

Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN, wiedziony troską o walory rodzimej przyrody, pragnie wyrazić swe zastrzeżenia odnośnie do projektu rozporządzenia znoszącego moratorium na odstrzał łośia. Przykład załamania się populacji łośia w latach 90. ubiegłego stulecia wskazuje, że **jest to gatunek bardzo wrażliwy na eksploatację łowiecką**. Istnieje bardzo realne zagrożenie, że po zniesieniu moratorium liczebność populacji załame się, podobnie jak w latach 90., gdyż: (1) oszacowania zagęszczenia łośi oparte na raportach z inwentaryzacji są bardzo często zawyżone, czasami kilkakrotnie; (2) prawo łowieckie i wewnątrzorganizacyjne przepisy Polskiego Związku Łowieckiego, wspomniane w uzasadnieniu projektu, nie zabezpieczą trwałości populacji łośia, podobnie jak nie zabezpieczyły jej przed wprowadzeniem moratorium.

Uzasadnienie zniesienia moratorium budzi poważne wątpliwości. Doniesienia o wzroście szkód spowodowanych przez łośie w uprawach rolnych i leśnych w wielu wypadkach nie są oparte na potwierdzonych danych. Jednoznaczne określenie gatunku, który spowodował straty, jest często niemożliwe. Lepszym rozwiązaniem niż zniesienie moratorium byłby odstrzał na terenach, gdzie rzeczywiste szkody spowodowane przez łośie są największe. Takie rozwiązanie sprawdza się w wypadku gatunków chronionych, np. bobra. W wypadkach komunikacyjnych ze zwierzętami nie jest notowany gatunek, więc większa liczba tych wypadków nie może być argumentem za odstrzałem łośia. Praktyka pokazała, że odkraczanie poboczy jest skutecznym sposobem zmniejszania liczby wypadków. Nadzór nad potencjalnym występowaniem choroby CWD jeleniowatych (której pojedyncze przypadki stwierdzono w Norwegii) nie musi opierać się na odstrzale. Należy pobierać próbki z martwych zwierząt, które mogłyby paść z powodu tej choroby, bądź ze zwierząt, które zginęły w wypadkach drogowych.

Wobec tych zagrożeń i wątpliwości, Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN apeluje, by w razie zniesienia moratorium, została w pełni wdrożona „Strategia ochrony i gospodarowania populacją łośia w Polsce” (przygotowana na zlecenie Ministerstwa Środowiska w roku 2011), a przede wszystkim:

1. Stworzenie grupy eksperckiej ds. zarządzania populacją łośia. W skład grupy powinni wejść przedstawiciele instytucji naukowych, uczelni i jednostek PAN, prowadzących badania nad dziko żyjącymi zwierzętami kopytnymi w Polsce, przedstawiciele LP i PZŁ, przedstawiciele parków narodowych i przedstawiciele Ministra Środowiska. Najważniejszymi zadaniami tej grupy byłoby: opiniowanie i doradztwo dla Ministra

- Środowiska odnośnie do pozyskania łośia, weryfikacja inwentaryzacji i szacowania szkód spowodowanych przez łośie w lasach przeprowadzanych przez nadleśnictwa i PZŁ, nadzorowanie i interpretacja wyników monitoringu polskiej populacji łośia. Powołanie grupy eksperckiej zapewniłoby naukową kontrolę nas odstrzałem, ocenę jego skutków oraz umożliwiłoby szybką reakcję na ewentualne niekorzystne zmiany.
2. Stosowanie kryteriów selekcji byków oszczędzające osobniki starsze z okazałym porożem, a zwłaszcza tzw. „łopatacze”. Odstrzał byków przed wprowadzeniem moratorium prawie wyeliminował łośie o tej formie poroża. Niezmiernie ważne jest zadbanie o prawidłową strukturę wiekową populacji z odpowiednią reprezentacją starszych klas wiekowych.
  3. Wprowadzenie stref ostojowych przy granicach parków narodowych, w których odstrzał łośi byłby zakazany.

Ponadto Komitet apeluje o otoczenie szczególną opieką biebrzańską populacji łośia. W Biebrzańskim Parku Narodowym łoś jest ważnym elementem ekosystemu, kształtującym środowisko życia innych gatunków i największą atrakcją turystyczną. Biebrzańska populacja jest unikalna pod względem genetycznym w Europie. Z uwagi na to, że łośie sezonowo migrują między Parkiem a jego otoczeniem, polowania w jego sąsiedztwie spowodują znaczącą redukcję liczebności tej cennej populacji. Dlatego Komitet przyłącza się do apelu Dyrektora Parku, by otulinę Parku wyłączyć z polowań.

Z wyrazami szacunku, w imieniu Komitetu Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN

prof. dr hab. Krzysztof Spalik
przewodniczący Komitetu

prof. dr hab. Jan R.E. Taylor
zastępca przewodniczącego Komitetu

Do wiadomości:
Premier Rzeczypospolitej Polskiej
Prezes Polskiej Akademii Nauk
Dziekan Wydziału II Polskiej Akademii Nauk